



KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 21.6.2012 r.
COM(2012) 335 final

2012/0163 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**ustanawiające ramy zarządzania odpowiedzialnością finansową związaną z trybunałami
do spraw rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem, utworzonymi na mocy
umów międzynarodowych, których Unia Europejska jest stroną**

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

1.1. Wprowadzenie

Traktat lizboński włączył bezpośrednie inwestycje zagraniczne w zakres wspólnej polityki handlowej Unii oraz w związku z tym – w zakres jej wyłącznych kompetencji. Główną cechą umów międzynarodowych dotyczących bezpośrednich inwestycji zagranicznych (zwanymi zwykle „umowami o ochronie inwestycji”) jest możliwość wniesienia przez inwestora roszczenia wobec państwa, które rzekomo postąpiło niezgodnie z umową o ochronie inwestycji (zwana dalej „rozstrzygnięciem sporów między inwestorem a państwem”). W przypadku takiego sporu koszty poniesie zainteresowane państwo (opłaty administracyjne związane ze sporem, wynagrodzenie dla arbitrów, honoraria dla prawników), a w przypadku przegranej może mieć ono obowiązek wypłaty odszkodowania.

Unia jest już stroną jednej umowy, która przewiduje możliwość rozstrzygania sporów między inwestorami a państwem (Traktat karty energetycznej¹), i będzie dążyła do wynegocjowania takich postanowień w szeregu umów, będących przedmiotem negocjacji obecnie lub w przyszłości. Konieczne jest zatem rozważenie, w jaki sposób zarządzać konsekwencjami finansowymi takich sporów. Niniejsze rozporządzenie ma na celu ustanowienie ram dla zarządzania tego rodzaju konsekwencjami.

Podstawowa zasada porządkująca w niniejszym rozporządzeniu zakłada, iż odpowiedzialność finansową wynikającą ze spraw związanych z rozstrzygnięciem sporów między inwestorem a państwem należy przypisać podmiotowi, który przyznał traktowanie będące przedmiotem sporu. Oznacza to, że w przypadku gdy dane traktowanie zostało przyznane przez instytucje unijne, odpowiedzialność finansowa powinna spoczywać na instytucjach unijnych. Jeśli zaś traktowanie zostało przyznane przez państwo członkowskie Unii Europejskiej, odpowiedzialność finansowa powinna spoczywać na tym państwie członkowskim. Jedynie gdy działania państwa członkowskiego są wymagane przez prawo Unii, odpowiedzialność finansową należy przypisać Unii. Ustanowienie tej podstawowej zasady wiąże się także z potrzebą zastanowienia się nad kwestią, czy i na jakich warunkach Unia lub państwo członkowskie, które przyznało traktowanie będące przedmiotem sporu, powinny występować jako pozwany, w jaki sposób należy zorganizować współpracę między Komisją a państwem członkowskim w konkretnych sprawach, w jaki sposób należy postępować z możliwością ugody i wreszcie jakie są mechanizmy niezbędne do zapewnienia, by rozdział odpowiedzialności był skuteczny.

W przypadku tych dodatkowych elementów należy uwzględnić także pozostałe trzy zasady leżące u podstaw niniejszego rozporządzenia. Pierwsza zasada zakłada, że ogólny sposób podziału odpowiedzialności musi ostatecznie mieć neutralny wpływ na budżet Unii, tak aby Unia ponosiła jedynie te koszty, które są spowodowane działaniami instytucji unijnych. Po drugie, funkcjonowanie tego mechanizmu musi gwarantować, że inwestor z państwa trzeciego nie zostanie poszkodowany w związku z koniecznością zarządzania odpowiedzialnością finansową w ramach Unii. Innymi słowy, w przypadku braku zgody między Unią a państwem członkowskim, inwestor z państwa trzeciego otrzyma płatność

¹ Dz. U. L 380 z 31.12.1994, s. 1.

wynikającą z orzeczenia, a następnie rozwiązana zostanie kwestia wewnętrznego podziału odpowiedzialności w ramach Unii. Po trzecie, mechanizm ten musi uwzględniać podstawowe zasady regulujące działania zewnętrzne Unii, jak ustanowiono w traktatach oraz orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, a w szczególności – zasadę jedności zewnętrznej reprezentacji i lojalnej współpracy.

Należy zauważyć, że Komisja przewidziała potrzebę przyjęcia niniejszego rozporządzenia w swoim komunikacie pt. „W kierunku kompleksowej europejskiej polityki dotyczącej inwestycji międzynarodowych”².

Parlament Europejski wyraźnie zwrócił się o rozporządzenie, którego dotyczy wniosek, w swojej rezolucji w sprawie przyszłej unijnej polityki dotyczącej inwestycji międzynarodowych (pkt 35 rezolucji A7-0070/2011 przyjętej w dniu 22 kwietnia 2011 r.). Ponadto w swoich konkluzjach na temat kompleksowej polityki dotyczącej inwestycji międzynarodowych (25 października 2010 r.) Rada zwróciła się do Komisji o zbadanie tej kwestii. Późniejsze dyskusje w Radzie, w szczególności w związku z przyjęciem odpowiednich wytycznych negocjacyjnych dla niektórych umów będących obecnie przedmiotem negocjacji, potwierdziły duże zainteresowanie Rady tą inicjatywą.

1.2. Kompetencja Unii do zawierania umów o ochronie inwestycji i odpowiedzialność międzynarodowa Unii na mocy tych umów

Komisja stoi na stanowisku, że Unia posiada wyłączną kompetencję do zawierania umów dotyczących wszelkich spraw odnoszących się do inwestycji zagranicznych, tj. zarówno bezpośrednich inwestycji zagranicznych, jak i inwestycji portfelowych³. W art. 207 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („TFUE”) ustanawia się wyłączną kompetencję w zakresie bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Kompetencja Unii w zakresie inwestycji portfelowych wynika, zdaniem Komisji, z art. 63 TFUE. Artykuł ten przewiduje, że przepływ kapitału między państwami członkowskimi Unii a państwami trzecimi ma być wolny od ograniczeń. Artykuł 3 ust. 2 TFUE przewiduje wyłączną kompetencję Unii, w przypadku gdy zasady zawarte w umowie międzynarodowej mogą „wpływać na wspólne zasady lub zmieniać ich zakres”. W opinii Komisji Unia musi mieć wyłączną kompetencję także w sprawach inwestycji portfelowych, ponieważ przewidywane przepisy, które miałyby tak samo zastosowanie do inwestycji portfelowych, mogą mieć wpływ na wspólne zasady przepływu kapitału określone w art. 63 Traktatu.

Ponadto Komisja uważa, że kompetencja Unii obejmuje wszystkie standardy przewidziane w dokumentach dotyczących ochrony inwestycji, łącznie z wyłączeniem. Po pierwsze, Europejski Trybunał Sprawiedliwości konsekwentnie orzekał, że kompetencja Unii w zakresie wspólnej polityki handlowej obejmuje zobowiązania mające zastosowanie po wejściu na rynek (tj. po przywozie towaru lub ustanowieniu działalności przez usługodawcę), nawet w przypadku gdy państwa członkowskie zachowują możliwość przyjęcia przepisów wewnętrznych⁴. W związku z tym powszechnie uznaje się, że kompetencja Unii w dziedzinie

² COM(2010) 343 wersja ostateczna, s. 10.

³ Tamże, s. 8.

⁴ Opinia 1/94 Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości [1994] Rec. I-5267, w szczególności pkt 29 oraz pkt 32 i 33.

„32) Według rządu Niderlandów wspólne uczestnictwo Wspólnoty i państw członkowskich w Porozumieniu WTO jest uzasadnione, ponieważ państwa członkowskie mają swoje własne kompetencje w odniesieniu do barier technicznych w handlu ze względu na fakultatywny charakter niektórych

handlu towarami nie jest ograniczona do środków stosowanych na granicy, takich jak taryfy celne lub kontyngenty przywozowe, ale obejmuje również kwestie pojawiające się po przywozie, takie jak przyznanie traktowania krajowego i traktowania na zasadzie największego uprzywilejowania w odniesieniu do podatków i innych wewnętrznych przepisów ustawowych i wykonawczych⁵ lub zniesienie niepotrzebnych przeszkód w handlu wynikających z przepisów technicznych i norm⁶. Panuje również ogólna zgoda⁷ co do tego, że kompetencja Unii w odniesieniu do „handlu usługami” nie ogranicza się do kwestii dostępu do rynku, ale obejmuje także takie kwestie jak traktowanie narodowe i traktowanie zgodnie z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do wewnętrznych przepisów ustawowych i wykonawczych, jak również pewne obowiązki w zakresie zarządzania i treści przepisów krajowych. Zgodnie z tym sposobem rozumowania kompetencja Unii w zakresie bezpośrednich inwestycji zagranicznych i przepływu kapitału musi także obejmować normy mające zastosowanie po ustanowieniu działalności, w tym traktowanie krajowe i traktowanie na zasadzie największego uprzywilejowania, sprawiedliwe i równe traktowanie oraz ochronę przed wywłaszczeniem bez odszkodowania.

Ponadto należy zauważyć, że art. 345 TFUE stanowi jedynie, że traktaty nie mają wpływu na system prawa własności obowiązujący w państwach członkowskich. Traktaty przewidujące ochronę inwestycji nie wpływają na system prawa własności – wymagają one raczej, aby wywłaszczenie było uzależnione od spełnienia pewnych warunków, w tym m.in. wypłaty odszkodowania. W związku z tym zasada, o której mowa w art. 345, nie oznacza, że Unia nie posiada kompetencji co do zasad dotyczących wywłaszczenia zawartych w umowach przewidujących ochronę inwestycji. Co więcej, nie ulega również wątpliwości, że kompetencja do stanowienia przepisów w zakresie rozstrzygania sporów i ich stosowania idzie w parze z leżącą u jej podstaw kompetencją w odniesieniu do przedmiotu tych zasad⁸.

Wynika z tego zatem, że w przypadku gdy umowa jest zawarta wyłącznie przez Unię, to jedynie Unia może zostać pozwana przez inwestora. Będzie tak również w sytuacji, gdy traktowanie zakwestionowane w ramach mechanizmu rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem jest traktowaniem przyznanym nie przez Unię, ale przez państwo członkowskie. W przypadku gdy zarówno Unia Europejska, jak i państwa członkowskie są

dyrektyw wspólnotowych w tej dziedzinie, a także dlatego, że pełna harmonizacja w tej dziedzinie nie została osiągnięta i nie jest przewidywana.

33) Taki argument nie może zostać przyjęty. Porozumienie w sprawie barier technicznych w handlu – którego postanowienia mają jedynie zapewnić, by przepisy techniczne, normy i procedury oceny zgodności z przepisami technicznymi i normami nie stwarzały niepotrzebnych przeszkód w handlu międzynarodowym (zob. preambuła i art. 2.2 oraz art. 5.1.2 Porozumienia) – wchodzi w zakres wspólnej polityki handlowej.”

⁵ Zob. odpowiednio art. I:1 i art. III Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu z 1994 r. (GATT 1994) oraz opinię 1/94, pkt 34.

⁶ Zob. art. 2.2 Porozumienia WTO w sprawie barier technicznych w handlu (TBT) oraz opinię 1/94, pkt 31-33.

⁷ W swojej opinii 1/2008 ETS odrzucił twierdzenie Hiszpanii, jakoby kompetencje Wspólnoty w odniesieniu do handlu usługami na podstawie z art. 133 Traktatu WE były ograniczone do usług świadczonych w sposób 2 (tj. usług transgranicznych). Według ETS, w wyniku wejścia w życie traktatu z Nicei art. 133 Traktatu WE również objął pozostałe trzy sposoby świadczenia usług przewidziane w GATS, w tym świadczenie usług poprzez ustanowienie „obecności handlowej” (sposób 3). Zob. opinia 1/2008, pkt 120-123. Ponadto w opinii 1/2008 nie ma wskazań co do tego, by w odniesieniu do sektorów, w których WE miała wyłączną kompetencję, taka kompetencja nie obejmowała zobowiązań związanych z traktowaniem narodowym.

⁸ Opinia 1/91 Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości [1991] Rec. I-060709.

stronami umowy i należy określić, kto z punktu widzenia prawa międzynarodowego jest odpowiedzialny za konkretne działanie, Komisja stoi na stanowisku, że taka kwestia musi zostać rozstrzygnięta nie przez autora aktu prawnego, ale na podstawie kompetencji w odniesieniu do przedmiotu odpowiednich przepisów międzynarodowych, jak ustanowiono w Traktacie. Z tej perspektywy nie ma znaczenia fakt, że państwo członkowskie posiada na podstawie zasad dotyczących rynku wewnętrznego kompetencję, pozwalającą mu stanowić prawo na szczeblu krajowym.

Zasada ta została potwierdzona w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości. Na przykład w opinii 1/91 Trybunał uznał (podkreślenie dodane):

Wyrażenie „Umawiające się Strony” zdefiniowano w art. 2 lit. c) umowy. W odniesieniu do Wspólnoty i jej państw członkowskich, obejmuje ono Wspólnotę i państwa członkowskie, lub Wspólnotę, lub państwa członkowskie, w zależności od przypadku. To, którą z tych trzech możliwości należy wybrać, wynika w każdym przypadku z odpowiednich postanowień umowy i z odpowiednich kompetencji Wspólnoty i państw członkowskich wynikających z Traktatu EWG oraz z Traktatu EWWiS⁹.

W kontekście międzynarodowym Komisja Prawa Międzynarodowego uznała możliwość obowiązywania szczególnych zasad między organizacją międzynarodową a jej członkami. Podczas przygotowywania projektu artykułów dotyczących odpowiedzialności organizacji międzynarodowych Komisja Prawa Międzynarodowego uznała, że w pewnych okolicznościach opracowane przez nią przepisy dotyczące odpowiedzialności mogą nie mieć zastosowania lub mogą być zmienione¹⁰.

Podczas gdy z wyżej wymienionych względów Unia zasadniczo ponosi odpowiedzialność międzynarodową za naruszenie jakiegokolwiek przepisu, który leży w ramach jej kompetencji, zgodnie z prawem Unii możliwy jest podział odpowiedzialności finansowej między Unią a państwami członkowskimi. Jak omówiono poniżej w sekcji 1.3, Komisja uważa, że byłoby właściwe, aby każde państwo członkowskie ponosiło odpowiedzialność finansową za własne działania, chyba że działania te są wymagane przez prawo Unii.

Podobnie, mimo że z powodów wymienionych powyżej Unia powinna zasadniczo występować jako pozwany we wszelkich sporach dotyczących domniemanego naruszenia postanowień umowy międzynarodowej objętej wyłączną kompetencją Unii, nawet jeśli takie naruszenie wynika z działania państwa członkowskiego, możliwe jest jednak — jak wyraźnie przewidziano w art. 2 ust. 1 TFUE — upoważnienie w odpowiednich okolicznościach państwa członkowskiego do występowania w charakterze pozwanego, biorąc pod uwagę potencjalne znaczące obciążenia (nawet tymczasowe) dla budżetu Unii i dla zasobów unijnych, gdyby Unia miała występować jako pozwany we wszystkich przypadkach. Oznacza to, że zamiast ustanawiać mechanizmy w sposób odzwierciedlający ściśle stosowanie zasad w zakresie kompetencji, bardziej odpowiednie jest zastosowanie pragmatycznych rozwiązań, które zapewniają pewność prawa dla inwestora i dostarczają wszystkich niezbędnych mechanizmów, aby umożliwić sprawne przeprowadzenie arbitrażu, a ostatecznie — odpowiedni podział odpowiedzialności finansowej. Jak wyjaśniono w sekcji 1.4 poniżej, Komisja jest zdania, że państwom członkowskim powinno się zezwolić na występowanie w

⁹ Opinia 1/91, pkt 33.

¹⁰ Zob. art. 64 dokumentu A/CN.4/L.778 z dnia 30 maja 2011 r. oraz sprawozdanie Komisji Prawa Międzynarodowego, sześćdziesiąta pierwsza sesja (A/64/10) s. 173-175.

charakterze pozwanego w celu obrony własnych działań, z wyjątkiem pewnych okoliczności, w których interes Unii wymaga inaczej. Należy tego dokonać, zapewniając jednocześnie poszanowanie zasady jednności zewnętrznej reprezentacji.

1.3. Podział odpowiedzialności finansowej

Jak wskazano powyżej, rozstrzygnięcie sporów między inwestorem a państwem będzie wiązać się z kosztami dla zainteresowanych stron, zarówno w odniesieniu do opłat, jak i płatności wynikającej z ostatecznego orzeczenia. Ważne jest oddzielenie kwestii prowadzenia procedur arbitrażowych i zarządzania nimi w ramach sporu między inwestorem a państwem od kwestii podziału odpowiedzialności finansowej. Jest to konieczne, aby zapewnić sprawiedliwy podział kosztów, tak aby budżet UE — a w związku z tym budżety państw członkowskich, których nie dotyczy przedmiotowe roszczenie — nie były obciążone kosztami związanymi z traktowaniem przyznanym przez jedno państwo członkowskie. Zatem niezależnie od tego, czy to Unia, czy państwo członkowskie występuje jako pozwany w przypadku danego roszczenia, odpowiedzialność finansowa za wszelkie koszty powinna wynikać z tego, kto przyznał traktowanie zakwestionowane przez inwestora. Z tego względu, gdyby traktowanie zaskarżone przez inwestora miało swe źródło wyłącznie w państwie członkowskim, takie państwo członkowskie powinno być zobowiązane do pokrycia kosztów wynikających z rozstrzygnięcia sporu. Podobnie, jeżeli traktowanie, w odniesieniu do którego inwestor złożył skargę, zostało przyznane przez instytucje unijne (także wtedy, gdy przedmiotowy środek został przyjęty przez państwo członkowskie zgodnie z tym, co jest wymagane przez prawo Unii), odpowiedzialność finansową powinna ponosić Unia. Także decyzja, czy zakończyć spór w sposób ugodowy i kto ponosi odpowiedzialność za płatność wynikającą z ugody, powinna zwykle zależeć od pochodzenia traktowania.

Mimo że podział odpowiedzialności finansowej między Unią i państwem członkowskim może być przedmiotem skomplikowanych ustaleń, inwestor występujący z roszczeniem nie powinien odczuwać negatywnych skutków różnicy zdań między Unią a państwem członkowskim. W związku z tym należy wprowadzić przepis zapewniający niezwłoczną wypłatę inwestorowi płatności wynikającej z ostatecznego orzeczenia lub ugody, niezależnie od decyzji w sprawie podziału odpowiedzialności finansowej. Ponadto w celu uniknięcia niepotrzebnych obciążeń dla budżetu Unii należy wprowadzić przepis przewidujący okresowe płatności do budżetu Unii na pokrycie kosztów postępowania arbitrażowego, a także szybki zwrot do budżetu Unii kwot należnych od zainteresowanego państwa członkowskiego.

1.4. Rola Unii i państw członkowskich w związku z prowadzeniem sporów

W niniejszym wniosku rozróżnia się trzy różne sytuacje w odniesieniu do podziału ról między Unią a państwami członkowskimi w zakresie prowadzenia sporów wynikających z umów, których stroną jest Unia.

W pierwszym przypadku Unia będzie występować jako pozwany, jeżeli traktowanie rzekomo niezgodne z umową zostało przyznane przez jedną lub kilka instytucji unijnych. W takich przypadkach Unia przyjmuje pełną odpowiedzialność finansową.

W drugim przypadku państwo członkowskie będzie występować jako pozwany, jeżeli zakwestionowane traktowanie zostało przyznane przez państwo członkowskie. W takich przypadkach państwo członkowskie przyjmuje pełną odpowiedzialność finansową. W tej

sytuacji państwo członkowskie informuje Komisję o dalszym przebiegu sprawy oraz umożliwia Komisji udzielanie wskazówek dotyczących pewnych kwestii¹¹.

W trzecim przypadku Unia będzie występować jako pozwany w odniesieniu do traktowania przyznanego przez państwo członkowskie. Taka sytuacja miałaby miejsce w przypadku, gdy państwo członkowskie zdecydowało się nie występować jako pozwany. Będzie ona również mieć miejsce wtedy, gdy Komisja zdecyduje, że w grę wchodzi kwestie prawa unijnego, gdzie Unia, w całości lub w części, może ponosić odpowiedzialność finansową. Trzeci scenariusz obowiązuje także, gdy Komisja uważa, że stanowisko Unii jest wymagane w celu zapewnienia jedności zewnętrznej reprezentacji, ponieważ jest prawdopodobne, że podobne roszczenia mogą zostać wysunięte w sporach z innymi państwami członkowskimi lub ponieważ spory dotyczą nierozwiązanych kwestii prawnych, które mogą ponownie wystąpić w innych sporach. Unia będzie reprezentowana przez Komisję zgodnie z jej rolą w zakresie zewnętrznej reprezentacji określoną w art. 17 Traktatu o Unii Europejskiej.

Dla Komisji oczywiste jest, że w przypadku gdy Unia występuje jako pozwany w związku z traktowaniem przyznanym przez państwo członkowskie, konieczne będzie zapewnienie wysokiego stopnia współpracy z zainteresowanym państwem członkowskim. Będzie to wymagało ścisłej współpracy podczas przygotowywania obrony, od początku do zakończenia postępowania. Tym samym niezbędny będzie wspólny dostęp do dokumentów, a przedstawiciele państwa członkowskiego powinni wchodzić w skład delegacji. Jednak określenie z prawnego punktu widzenia konkretnej roli takich przedstawicieli w trakcie przesłuchań lub umożliwienie składania indywidualnych oświadczeń, doprowadziłoby do powstania zbyt sztywnego systemu oraz mogłoby utrudnić zapewnienie jedności zewnętrznej reprezentacji Unii. Z tego powodu Komisja pragnie zapewnić ścisłą i skuteczną współpracę, zaś niniejsze rozporządzenie nie powinno zawierać szczegółów takich elementów i powinno jedynie wskazywać na zasadę ścisłej współpracy między Unią a państwami członkowskimi.

Przygotowując niniejszy wniosek, Komisja w ramach nieformalnych konsultacji zbadała szereg alternatyw. Jedną z takich alternatyw był mechanizm, w ramach którego Unia i zainteresowane państwo członkowskie występowałyby jako współpozwanym. Jednakże Komisja uważa, że taki mechanizm nie nadaje się do rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem. Po pierwsze, nie zapewnia on w dostatecznym stopniu metody podziału odpowiedzialności finansowej między zainteresowanym państwem członkowskim a Unią. Przyjęcie rozwiązania, w ramach którego państwo członkowskie dokonuje końcowej płatności, a następnie ubiega się o odzyskanie należności od Unii Europejskiej, samodzielnie ustalając, które elementy są wymagane przez prawo Unii, nie byłoby spójnym ani skutecznym podejściem w odniesieniu do procedur budżetowych, ani też nie uwzględniałoby roli Komisji we wdrażaniu prawa Unii. Po drugie, mogłoby to doprowadzić do niespójności w obronie przeciwko roszczeniu, gdzie każdy współpozwany przedstawiałby sprzeczne lub odmienne argumenty. To zaś byłoby sprzeczne z zasadą jedności zewnętrznej reprezentacji sformułowaną przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Po trzecie, mogłoby to doprowadzić do sytuacji, gdzie w przypadku odmiennych stanowisk między dwoma współpozwanymi co do podziału kompetencji między Unią i państwami członkowskimi, trybunał byłby zmuszony do orzekania w tej kwestii, a scenariusza, w którym strona trzecia wyraża opinię na temat sprawy o charakterze czysto wewnętrznym dla UE, należy unikać. Wreszcie, w przypadku skutecznej obrony w danej sprawie i przyznania kosztów na rzecz

¹¹ Zgodnie z przepisami art. 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego przepisy przejściowe w zakresie dwustronnych umów inwestycyjnych między państwami członkowskimi a państwami trzecimi [2010/197 COD)].

pozwanego, jest mało prawdopodobne, aby trybunał pozwolił odzyskać koszty zarówno Unii, jak i zainteresowanemu państwu członkowskiemu. Nie do przyjęcia jest sytuacja, w której potencjalne koszty zwrócone Unii miałyby zostać zredukowane w celu pokrycia kosztów poniesionych przez współpozwanego państwa członkowskie (lub odwrotnie). Wynikiem tego byłby niepełny zwrot funduszy przyznanych przez Unię, a w związku z tym niemożliwe byłoby zapewnienie przez Unię neutralności budżetowej takiej operacji.

1.5. Uznawanie i wykonywanie orzeczeń wydanych na niekorzyść Unii

Należy również określić przepisy dotyczące sytuacji, w której UE zostaje uznana za odpowiedzialną. Ponieważ Unia Europejska jest lub będzie stroną takich umów, będzie ona miała międzynarodowy obowiązek akceptowania każdego orzeczenia wydanego na jej niekorzyść. Unia Europejska będzie honorować ten obowiązek.

Biorąc pod uwagę, że mechanizm rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem jest oparty na arbitrażu, w większości państw, w tym w państwach członkowskich Unii Europejskiej, uznawanie i wykonywanie orzeczeń dotyczących inwestycji opiera się na stosownych aktach prawnych regulujących arbitraż. Prawodawstwo to z kolei opiera się zwykle na Konwencji Nowojorskiej z dnia 10 czerwca 1958 r. o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych lub na ustawie modelowej o międzynarodowym arbitrażu handlowym z 1985 r. Komisji Narodów Zjednoczonych do spraw Międzynarodowego Prawa Handlowego (UNCITRAL) (zmienionej w 2006 r.)¹². Konwencja o rozwiązywaniu sporów inwestycyjnych między państwami a obywatelami innych państw („konwencja ICSID”) przewiduje stworzenie specjalistycznego forum rozstrzygania sporów inwestycyjnych. W art. 54 ust. 1 stanowi ona:

Każde umawiające się państwo uznaje orzeczenie wydane na podstawie niniejszej Konwencji za wiążące i egzekwuje na swoim terytorium zobowiązania pieniężne nałożone tym orzeczeniem, tak jakby było ono prawomocnym wyrokiem sądu w tym państwie. Umawiające się państwo o konstytucyjnym ustroju federalnym może egzekwować takie orzeczenie w swoich sądach federalnych lub przez nie i może postanowić, że sądy te traktują orzeczenie tak, jakby było prawomocnym wyrokiem sądów państwa związkowego.

Do uznawania i wykonywania orzeczeń dotyczących inwestycji stosuje się przepisy określone w konwencji ICSID, jeśli arbitraż opiera się na zasadach konwencji ICSID, a w pozostałych przypadkach stosuje się przepisy opracowane w Konwencji z Nowego Jorku oraz przepisy krajowe dotyczące postępowania arbitrażowego. Według posiadanej przez Komisję wiedzy tylko Zjednoczone Królestwo i Irlandia przewidują w prawie krajowym szczegółowe procedury w zakresie postępowania w przypadku orzeczeń wydanych na podstawie konwencji ICSID¹³.

Zasady te miałyby zastosowanie, w stosownych przypadkach, do arbitrażu prowadzonego na podstawie umów zawartych przez Unię. Chociaż brak jest odnotowanych przypadków niehonorowania orzeczenia przez Unię lub jej państwa członkowskie, jeżeli inwestor uznałby za konieczne wystąpienie o uznanie lub wykonanie orzeczenia, musiałby zwrócić się o takie uznanie lub wykonanie do sądów państw członkowskich. Jeżeli składany jest wniosek o

¹² Instrumenty te cechuje wiele podobieństw.

¹³ Zob. dla Wielkiej Brytanii ustawa o arbitrażu (Międzynarodowe spory inwestycyjne) z 1966 r., a w odniesieniu do Irlandii — ustawa o arbitrażu z 1980 r. (część IV).

wykonanie orzeczenia wydanego na niekorzyść Unii, zastosowanie ma art. 1 Protokołu (nr 7) w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej:

Mienie i aktywa Unii nie podlegają żadnym środkom przymusu administracyjnego lub sądowego bez upoważnienia Trybunału Sprawiedliwości.

Oznacza to, że inwestor domagający się postępowania egzekucyjnego wobec majątku Unii może być zmuszony do zwrócenia się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Komisja uważa, że w takich sytuacjach Trybunał Sprawiedliwości zastosowałby standardowe podejście do immunitetu jurysdykcyjnego, co sprawiłoby, że sytuacja w Unii Europejskiej byłaby porównywalna do sytuacji w innych państwach, w tym w państwach członkowskich Unii Europejskiej, gdzie zastosowano by międzynarodową zasadę immunitetu jurysdykcyjnego.

2. WYNIKI KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI ORAZ OCENY SKUTKÓW

Niniejszy wniosek nie był przedmiotem oceny skutków. Wynika to z faktu, że rozporządzenie samo w sobie nie zawiera przepisów dotyczących rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem, które mogą prowadzić do konieczności udziału w postępowaniu arbitrażowym lub obowiązku wypłaty odszkodowania. W zakresie, w jakim możliwe jest przeprowadzenie analizy potencjalnego skutku tych przepisów, odbędzie się to w ramach oceny skutków przedmiotowych umów. W sekcji 4 poniżej zawarto jednak pewne wyjaśnienia na temat prawdopodobnych skutków budżetowych.

Przygotowując niniejszy wniosek, Komisja odbyła kilka posiedzeń z przedstawicielami państw członkowskich oraz z Parlamentem Europejskim. Opinie wyrażone w trakcie tych posiedzeń zostały należycie uwzględnione w załączonym wniosku.

3. ASPEKTY PRAWNE WNIOSKU

3.1. Podstawa prawna

Wniosek jest oparty na art. 207 ust. 2 TFUE, który ustanawia wyłączną kompetencję Unii w zakresie wspólnej polityki handlowej, w tym bezpośrednich inwestycji zagranicznych.

3.2. Przedstawienie wniosku

Rozporządzenie, którego dotyczy wniosek, ustanawia ramy dla podziału odpowiedzialności finansowej wynikającej z rozstrzygania sporów pomiędzy inwestorem a państwem prowadzonych na podstawie umów, których stroną jest Unia.

3.2.1. Rozdział I: Przepisy ogólne

Rozdział ten określa zakres rozporządzenia, którego dotyczy wniosek, i zawiera definicje użytych pojęć. Rozporządzenie, którego dotyczy wniosek, ma zastosowanie do rozstrzygania sporów wszczynanych przez inwestora z państwa trzeciego i prowadzonych na podstawie umowy, której stroną jest Unia. Nie ma ono zastosowania do rozstrzygania sporów międzypaństwowych dotyczących przepisów w zakresie ochrony inwestycji, ponieważ te jako

takie nie dotyczą możliwości rekompensaty finansowej. Państwo pragnące ubiegać się o odszkodowanie musiałoby przejąć określone roszczenia od swoich inwestorów.

3.2.2. Rozdział II: Rozdział odpowiedzialności finansowej

Rozdział ten określa, na jakiej podstawie odpowiedzialność finansowa wynikająca z roszczenia w ramach rozstrzygania sporu będzie przydzielona Unii, państwu członkowskiemu lub obydwu.

Głównym kryterium podziału będzie to, kto przyznał traktowanie, które zakwestionował inwestor. Jeśli źródłem traktowania jest akt prawny Unii, odpowiedzialność finansową ponosi Unia. Jeśli źródłem traktowania jest akt prawny państwa członkowskiego, wówczas odpowiedzialność finansową ponosi państwo członkowskie, chyba że traktowanie było wymagane przez prawo Unii. Państwo członkowskie powinno jednak ponosić odpowiedzialność finansową za traktowanie wymagane przez prawo Unii, w przypadkach gdy takie traktowanie było wymagane w celu skorygowania uprzedniego naruszenia prawa Unii.

W przypadkach, gdy odpowiedzialnością finansową obarczono państwo członkowskie, Komisja może przyjąć decyzję określającą jej podział.

Niezależnie od kryteriów rozdziału, jeżeli państwo członkowskie postanawia przyjąć odpowiedzialność finansową wynikającą z roszczenia, w przypadku gdy Unia jest pozwana lub występuje jako pozwany w sporze, lub decyduje się na ugodę, odpowiedzialność finansową ponosi to państwo członkowskie.

Jeżeli państwo członkowskie przyjmuje odpowiedzialność finansową wynikającą z roszczenia, państwo członkowskie i Komisja mogą uzgodnić mechanizm wypłaty kosztów arbitrażu oraz płatności wynikających z orzeczenia. Komisja poinformuje trybunał arbitrażowy oraz inwestora o przyjęciu odpowiedzialności finansowej przez państwo członkowskie.

3.2.3. Rozdział III: Prowadzenie sporów

Rozdział ten określa zasady odnoszące się do prowadzenia sporów dotyczących – w całości lub w części – traktowania przyznanego przez Unię lub państwo członkowskie.

Sekcja 1 niniejszego rozdziału stanowi, że Unia występuje jako pozwany za każdym razem, kiedy spór dotyczy traktowania przyznanego przez Unię.

Sekcja 2 dotyczy sytuacji, gdy spór dotyczy, w całości lub w części, traktowania przyznanego przez państwo członkowskie. Komisja powiadomi zainteresowane państwo członkowskie, gdy tylko się dowie, że inwestor zwrócił się o konsultacje, zgodnie z postanowieniami umowy o ochronie inwestycji. Państwo członkowskie może brać udział w konsultacjach i dostarcza Komisji wszelkie istotne informacje.

Komisja lub państwo członkowskie powiadamiają się wzajemnie, gdy tylko otrzymają zawiadomienie o arbitrażu od inwestora zgodnie z postanowieniami umowy o ochronie inwestycji. Państwo członkowskie może występować jako pozwany w związku z roszczeniem, chyba że Komisja zdecyduje, że Unia powinna występować jako pozwany lub samo państwo członkowskie chce, żeby Unia wystąpiła w tej roli. Komisja może wydać decyzję, że Unia ma występować jako pozwany w przypadku gdy:

- a) Unia będzie musiała prawdopodobnie ponieść co najmniej część odpowiedzialności finansowej związanej z roszczeniem;
- b) spór dotyczy również traktowania przyznanego przez Unię;
- c) podobne roszczenia zostaną prawdopodobnie wysunięte przeciwko traktowaniu przyznanemu przez inne państwa członkowskie; lub
- d) roszczenie prawdopodobnie będzie dotyczyć nierozwiązanych kwestii prawnych.

W przypadku gdy Unia występuje jako pozwany, zainteresowane państwo członkowskie musi zapewnić Komisji wszelką niezbędną pomoc i może wchodzić w skład delegacji Unii w postępowaniu arbitrażowym. Komisja będzie dokładnie informować państwo członkowskie o wszystkich istotnych etapach procesu, będzie ściśle współpracować z państwem członkowskim i regularnie przeprowadzać z nim konsultacje.

Jeżeli państwo członkowskie występuje jako pozwany, musi ono dostarczyć Komisji wszystkie dokumenty związane z postępowaniem oraz pozwolić, by Komisja weszła w skład delegacji państwa członkowskiego w postępowaniu arbitrażowym. Państwo członkowskie będzie dokładnie informować Komisję o wszystkich istotnych etapach procesu i może zostać zobowiązane do przyjęcia określonego stanowiska w odpowiedzi na roszczenie, jeśli wymaga tego interes Unii.

3.2.4. Rozdział IV: Ugody

Jeżeli Komisja uzna, że interesy Unii byłyby najlepiej zabezpieczone poprzez zawarcie ugody w sprawie roszczenia dotyczącego traktowania przyznanego wyłącznie przez Unię, może przyjąć decyzję o zatwierdzeniu ugody. Decyzję tę przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą ustanowioną na mocy rozporządzenia (UE) nr 182/2011¹⁴.

Jeżeli Komisja uzna, że interesy Unii byłyby najlepiej zabezpieczone poprzez zawarcie ugody w sprawie roszczenia dotyczącego traktowania przyznanego przez państwo członkowskie lub przez państwo członkowskie i Unię, Komisja przeprowadzi konsultacje z zainteresowanym państwem członkowskim. Jeżeli państwo członkowskie wyrazi zgodę na zawarcie ugody, dokłada ono wszelkich starań, aby uzgodnić z Komisją elementy niezbędne do przeprowadzenia negocjacji i wykonania ugody. Komisja może podjąć decyzję o zawarciu ugody, nawet jeśli zainteresowane państwo członkowskie nie wyrazi zgody, jeżeli Komisja uzna, że taki jest nadrzędny interes Unii. Warunki ugody zostaną uzgodnione zgodnie z procedurą sprawdzającą.

Jeżeli roszczenie dotyczy traktowania przyznanego wyłącznie przez państwo członkowskie, państwo to może zawrzeć ugodę, pod warunkiem że:

- a) państwo członkowskie przyjmuje wszelką odpowiedzialność finansową wynikającą z ugody;
- b) porozumienie ugodowe jest egzekwowalne jedynie wobec tego państwa członkowskiego;

¹⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

- c) warunki ugody są zgodne z prawem Unii, oraz:
- d) nie istnieje nadrzędny interes Unii.

Państwo członkowskie konsultuje się z Komisją, która w terminie 90 dni decyduje, czy wszystkie określone powyżej warunki są spełnione.

3.2.5. Rozdział V: Płatności wynikające z ostatecznego orzeczenia lub ugody

Jeżeli zainteresowane państwo członkowskie występuje jako pozwany w przypadku roszczenia, jest ono odpowiedzialne za płatności wynikające z ostatecznego orzeczenia lub ugody, które odnoszą się do tego roszczenia.

Jeżeli Unia występuje jako pozwany w przypadku danego roszczenia, uiszcza ona inwestorowi wszelkie płatności wynikające z ostatecznego orzeczenia zgodnie z zasadami ustanowionymi w odnośnej umowie, chyba że państwo członkowskie przyjęło odpowiedzialność finansową wynikającą ze sporu. W przypadkach, gdy uzgodniono ugodę, Komisja wypłaci kwotę określoną w ramach ugody zgodnie z zasadami ustanowionymi w porozumieniu ugodowym.

W przypadku gdy Komisja uzna, że państwo członkowskie, które nie zaakceptowało odpowiedzialności finansowej, powinno wypłacić całość lub część płatności wynikającej z ostatecznego orzeczenia lub ugody, przeprowadza ona konsultacje z zainteresowanym państwem członkowskim. Jeżeli Komisja i państwo członkowskie nie mogą osiągnąć porozumienia w tej sprawie, Komisja przyjmie decyzję określającą kwotę do zapłaty przez to państwo członkowskie. Państwo członkowskie wpłaci rekompensatę do budżetu Unii, łącznie z odsetkami, w ciągu trzech miesięcy od daty decyzji. Państwo członkowskie zgłasza sprzeciw, jeżeli nie zgadza się ze stanowiskiem Komisji w zakresie podziału odpowiedzialności finansowej. Jeśli Komisja nie zgadza się ze sprzeciwem państwa członkowskiego, przyjmie ona decyzję wzywającą państwo członkowskie do wpłaty rekompensaty do budżetu Unii, łącznie z odsetkami. Państwo członkowskie może się następnie odwołać do art. 263 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, aby ubiegać się o unieważnienie decyzji. Sprawę rozstrzygnie następnie Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. Procedura ta nie powinna zawierać żadnych elementów kontroli decyzji Komisji przez państwa członkowskie. Jest to decyzja, którą stosuje się wyłącznie do jednego państwa członkowskiego i w odniesieniu do której stosowanie przez Komisję standardów ustanowionych w rozporządzeniu nie powinno podlegać kontroli politycznej państw członkowskich. Zasadnicze znaczenie dla właściwego funkcjonowania rozporządzenia ma ścisłe i obiektywne stosowanie kryteriów. Jeżeli zainteresowane państwo członkowskie wystąpi o unieważnienie decyzji Komisji przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej, inne państwa członkowskie zainteresowane wykładnią mogłyby wstąpić do postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości.

Jeżeli Unia występuje jako pozwany, koszty arbitrażu zwracane są przez Unię lub państwo członkowskie zgodnie z podziałem odpowiedzialności finansowej wynikającej ze sporu. Komisja może przyjąć decyzję nakazującą państwu członkowskiemu, którego dotyczy roszczenie, aby wniosło wkład finansowy do budżetu Unii na pokrycie wszelkich okresowych płatności kosztów arbitrażu.

4. WPLYW NA BUDŻET

Podanie szczegółowych informacji na temat prawdopodobnych kosztów związanych z rozstrzygnianiem sporów między inwestorem a państwem jest z definicji niemożliwe. Informacje te zależą od wielu czynników, w tym wielkości przepływów kapitałowych, stabilności otoczenia dla inwestycji itp. Narażenie Unii na taką odpowiedzialność zależy oczywiście również od liczby takich umów, których ostatecznie będzie stroną. W chwili sporządzenia niniejszego wniosku Unia jest stroną tylko jednej umowy przewidującej rozstrzygnięcie sporów między inwestorem a państwem, chociaż szereg innych umów znajduje się obecnie w fazie negocjacji. Przygotowując tego typu rozporządzenie, które z założenia ma skutek horyzontalny, nie można zatem podać szczegółowych danych dotyczących prawdopodobnego wpływu na budżet. Chociaż nie należy pomijać trudności w sformułowaniu dokładnych szacunków, możliwa jest dokładniejsza analiza poszczególnych przypadków w ramach oceny skutków, które będą przygotowywane dla konkretnych umów, a umowy te należy również poddać ocenie *ex post*. Oceny skutków finansowych sporządza się dla wszystkich przyszłych umów zawieranych na podstawie art. 218 Traktatu, które byłyby objęte zakresem niniejszego rozporządzenia.

Należy zagwarantować obecność w budżecie ogólnym Unii niezbędnych środków na pokrycie wszelkich potencjalnych kosztów wynikających z umów z państwami trzecimi przewidujących rozstrzygnięcie sporów między inwestorem a państwem zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. Konieczne jest spełnienie trzech warunków. Po pierwsze, należy zapewnić środki na opłacenie kosztów trybunału arbitrażowego i innych kosztów powiązanych. Po drugie, należy przyjąć postanowienia odnoszące się do sytuacji, w których Unia jest zobowiązana do płatności wynikających z ostatecznego orzeczenia lub ugody w odniesieniu do działań jej instytucji. Po trzecie, w przypadkach, w których Unia występuje jako pozwany, ale zainteresowane państwo członkowskie jest ostatecznie uznawane za odpowiedzialne finansowo, Unia musi dokonać wszelkich niezbędnych płatności, a następnie otrzymać zwrot tych płatności od danego państwa członkowskiego. Należy również przewidzieć mechanizm umożliwiający państwu członkowskiemu, które przyjęło odpowiedzialność finansową w danej sprawie, dokonywanie okresowych płatności do budżetu UE w celu zrekompensowania kosztów arbitrażu. Wszystkie takie płatności i zwroty kosztów byłyby realizowane w ramach pozycji budżetu 20 02 01 — Zewnętrzne stosunki handlowe, włącznie z dostępem do rynków państw trzecich. Komisja uwzględniła niezbędne w tym celu przepisy we wniosku dotyczącym budżetu na 2013 r.¹⁵ w formie dodatku do uwag do budżetu dotyczących wyżej wspomnianej pozycji:

„Rozstrzygnięcie sporów między inwestorem a państwem zgodnie z umowami międzynarodowymi

Wydatki przeznaczone są na wsparcie:

- kosztów arbitrażu, ekspertyz prawnych oraz opłat ponoszonych przez Unię jako stronę w sporach wynikających z wdrażania umów międzynarodowych zawieranych na podstawie art. 207 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;
- płatności wynikających z ostatecznego orzeczenia lub ugody wypłacanych inwestorowi w kontekście takich umów międzynarodowych.”

¹⁵ Przyjęty przez Komisję w dniu 25 maja 2012 r. (COM(2012)300).

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

ustanawiające ramy zarządzania odpowiedzialnością finansową związaną z trybunałami do spraw rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem, utworzonymi na mocy umów międzynarodowych, których Unia Europejska jest stroną

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 207 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Wraz z wejściem w życie traktatu lizbońskiego Unia uzyskała wyłączną kompetencję do zawierania umów międzynarodowych w sprawie ochrony inwestycji. Unia jest już stroną Traktatu karty energetycznej¹, który przewiduje ochronę inwestycji.
- (2) Umowy przewidujące ochronę inwestycji zwykle obejmują mechanizm rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem, który umożliwia inwestorowi z państwa trzeciego występowanie z roszczeniem wobec państwa, w którym dokonał inwestycji. Rozstrzyganie sporów między inwestorem a państwem może prowadzić do przyznania odszkodowania pieniężnego. Ponadto w każdej takiej sprawie nieuchronnie ponoszone są znaczne koszty postępowania arbitrażowego oraz koszty związane z obroną w danej sprawie.
- (3) Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej² międzynarodowa odpowiedzialność za traktowanie stanowiące przedmiot toczącego się sporu powinna odpowiadać podziałowi kompetencji między Unią Europejską a państwami członkowskimi. W konsekwencji Unia będzie w zasadzie odpowiedzialna za odpowiedź na wszelkie roszczenia dotyczące zarzutu naruszenia zasad zawartych w umowie podlegającej wyłącznej kompetencji Unii, bez względu na to, czy dane traktowanie jest przyznane przez samą Unię, czy przez państwo członkowskie.
- (4) W przypadku gdy Unia ponosi odpowiedzialność międzynarodową za przyznane traktowanie, oczekuje się, że zgodnie z prawem międzynarodowym dokona wszelkich

¹ Dz. U. L 69 z 9.3.1998, s. 1.

² Opinia 1/91 Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości [1991] Rec. I-60709.

płatności wynikających z niekorzystnego orzeczenia i poniesie koszty wszelkich sporów. Niekorzystne orzeczenie może jednak potencjalnie wynikać z traktowania przyznanego przez samą Unię lub traktowania przyznanego przez państwo członkowskie. Dokonywanie płatności wynikających z ostatecznego orzeczenia i kosztów arbitrażu z budżetu Unii Europejskiej, w przypadku gdy traktowanie zostało przyznane przez państwo członkowskie, byłoby zatem niesprawiedliwe. Dlatego należy podzielić odpowiedzialność finansową, w rozumieniu prawa Unii, i bez uszczerbku dla międzynarodowej odpowiedzialności Unii, między Unię a państwo członkowskie odpowiedzialne za przyznane traktowanie na podstawie kryteriów określonych w niniejszym rozporządzeniu.

- (5) W swojej rezolucji w sprawie przyszłej unijnej polityki inwestycji międzynarodowych³ Parlament Europejski wyraźnie wezwał do stworzenia mechanizmu przewidzianego w niniejszym rozporządzeniu. Ponadto Rada zwróciła się do Komisji o zbadanie tej kwestii w swoich konkluzjach na temat kompleksowej polityki dotyczącej inwestycji międzynarodowych z dnia 25 października 2010 r.
- (6) Odpowiedzialność finansową należy przypisać jednostce odpowiedzialnej za traktowanie uznane za sprzeczne z odpowiednimi postanowieniami umowy. Oznacza to, że Unia powinna ponosić odpowiedzialność finansową, w przypadku gdy traktowanie przyznane jest przez instytucję, organ lub agencję Unii. Zainteresowane państwo członkowskie powinno ponosić odpowiedzialność finansową, w przypadku gdy traktowanie zostało przyznane przez to państwo. Jeśli jednak państwo członkowskie działa w sposób wymagany przez prawo Unii, na przykład dokonując transpozycji dyrektywy przyjętej przez Unię, Unia powinna ponosić odpowiedzialność finansową w zakresie, w jakim traktowanie to jest wymagane przez prawo Unii. Rozporządzenie powinno również przewidywać możliwość, że indywidualny przypadek może dotyczyć zarówno traktowania przyznanego przez państwo członkowskie, jak i wymaganego przez prawo Unii. Będzie ono obejmować wszystkie działania podejmowane przez państwa członkowskie i przez Unię Europejską.
- (7) Unia, reprezentowana przez Komisję, powinna zawsze występować jako pozwany, w przypadku gdy spór dotyczy wyłącznie traktowania przyznanego przez instytucje, organy lub agencje Unii, tak aby Unia ponosiła potencjalną odpowiedzialność finansową wynikającą ze sporu zgodnie z powyższymi kryteriami.
- (8) Z drugiej strony, jeśli państwo członkowskie ponosi potencjalną odpowiedzialność finansową wynikającą ze sporu, należy mu zasadniczo pozwolić, by występowało jako pozwany, aby mogło uzasadnić traktowanie, jakie przyznało inwestorowi. Przewidując to ustalenia określone w niniejszym rozporządzeniu. Dzięki temu budżet Unii i zasoby Unii nie byłyby obciążone, nawet tymczasowo, kosztami postępowania spornego ani ewentualnym płatnościami wynikającymi z orzeczenia wydanego na niekorzyść zainteresowanego państwa członkowskiego.
- (9) Państwa członkowskie mogą jednak preferować, żeby w tego rodzaju sporach jako pozwany występowała reprezentowana przez Komisję Unia, na przykład ze względu na techniczną wiedzę fachową. Dlatego też państwa członkowskie powinny mieć

³ Punkt 35 rezolucji A7 0070/2011 z dnia 22 kwietnia 2011 r.

możliwość odmowy występowania w charakterze pozwanego, bez uszczerbku dla ich odpowiedzialności finansowej.

- (10) W pewnych okolicznościach istotne jest, w celu zapewnienia odpowiedniej ochrony interesów Unii, by sama Unia występowała jako pozwany w sporach dotyczących traktowania przyznanego przez państwo członkowskie. Może to mieć miejsce w szczególności w przypadku, gdy spór obejmuje również traktowanie przyznane przez Unię, gdy okazuje się, że traktowanie przyznane przez państwo członkowskie jest wymagane prawem Unii, gdy jest prawdopodobne, że podobne roszczenia mogą być skierowane przeciwko innym państwom członkowskim, lub gdy sprawa dotyczy nierozwiązanych kwestii prawnych, których rozwiązanie może mieć wpływ na ewentualne przyszłe sprawy przeciwko innym państwom członkowskim lub Unii. Jeżeli spór dotyczy częściowo traktowania przyznanego przez Unię lub wymaganego przez prawo Unii, Unia powinna występować jako pozwany, chyba że roszczenia dotyczące takiego traktowania mają małe znaczenie, biorąc pod uwagę potencjalną odpowiedzialność finansową i podniesione kwestie prawne, w porównaniu z roszczeniami dotyczącymi traktowania przyznanego przez państwo członkowskie.
- (11) W takich okolicznościach należy przewidzieć możliwość występowania Unii w charakterze pozwanego, aby uwzględnić interesy Unii, a tym samym interesy wszystkich państw członkowskich. Znajduje to wyraz w zasadach jedności zewnętrznej reprezentacji oraz obowiązku współpracy, ustanowionych w art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej⁴, które mają zastosowanie niezależnie od przysługującej w danym przypadku kompetencji.
- (12) Właściwe jest, by w ramach określonych w niniejszym rozporządzeniu Komisja decydowała, czy jako pozwany powinna występować Unia czy też państwo członkowskie.
- (13) Należy określić pewne praktyczne ustalenia dotyczące prowadzenia postępowania arbitrażowego w przypadku sporów dotyczących traktowania przyznanego przez państwo członkowskie. Niezależnie od tego, czy w takich sporach jako pozwany występuje Unia czy państwo członkowskie, ustalenia te powinny mieć na celu jak najlepsze pokierowanie sporem przy jednoczesnym zapewnieniu zgodności z zasadami jedności zewnętrznej reprezentacji oraz obowiązku współpracy, ustanowionymi w art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej i w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej⁵. W przypadku gdy Unia występuje jako pozwany, ustalenia takie powinny przewidywać bardzo bliską współpracę, w tym szybkie powiadamianie o wszelkich krokach proceduralnych, dostarczanie dokumentów, częste konsultacje i uczestnictwo w delegacji biorącej udział w postępowaniu.
- (14) Analogicznie, w przypadku gdy państwo członkowskie występuje jako pozwany, powinno ono na bieżąco informować Komisję o postępach w sprawie, a Komisja powinna mieć możliwość, tam gdzie jest to właściwe, wymagania, aby państwo

⁴ Opinia 1/94 Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości [1994] Rec. I-5267; Komisja przeciwko Radzie (FAO), [1996] Rec. I-1469.

⁵ Opinia 1/94 Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości [1994] Rec. I-5267; Komisja przeciwko Radzie (FAO), [1996] Rec. I-1469.

członkowskie występujące jako pozwany zajęło określone stanowisko w kwestiach dotyczących interesu Unii.

- (15) Państwo członkowskie może w każdej chwili przyjąć, że będzie odpowiedzialne finansowo w razie konieczności wypłaty odszkodowania. W takim przypadku państwo członkowskie i Komisja mogą zawierać porozumienia dotyczące okresowej płatności kosztów i wypłaty odszkodowania. Takie przyjęcie odpowiedzialności nie oznacza, że państwo członkowskie akceptuje, że roszczenie, którego dotyczy spór, jest zasadne. Komisja powinna mieć możliwość przyjęcia decyzji zobowiązującej państwo członkowskie do utworzenia rezerwy na pokrycie takich kosztów. W przypadku gdy trybunał zasądzi koszty na rzecz Unii, Komisja powinna dopilnować, by każda zaliczka na koszty postępowania została bezzwłocznie zwrócona zainteresowanemu państwu członkowskiemu.
- (16) W niektórych przypadkach, w celu uniknięcia kosztownego i zbędnego arbitrażu, właściwe może być osiągnięcie ugody. Należy ustanowić procedurę zawierania takich ugód. Procedura taka powinna umożliwić Komisji, stanowiącej zgodnie z procedurą sprawdzającą, zawarcie ugody w danej sprawie, jeżeli byłoby to w interesie Unii. Jeśli sprawa dotyczy traktowania przyznanego przez państwo członkowskie, należy utrzymywać ścisłą współpracę i konsultacje między Komisją a zainteresowanym państwem członkowskim. Państwo członkowskie powinno mieć przez cały czas możliwość zawarcia ugody, pod warunkiem że akceptuje pełną odpowiedzialność finansową i że ugoda taka jest zgodna z prawem Unii i nie jest sprzeczna z interesami Unii.
- (17) Jeżeli orzeczenie wydano na niekorzyść Unii Europejskiej, należy niezwłocznie dokonać płatności wynikających z tego orzeczenia. Komisja powinna dokonać ustaleń dotyczących takich płatności, chyba że państwo członkowskie przyjęło już odpowiedzialność finansową.
- (18) Komisja powinna prowadzić ściśle konsultacje z zainteresowanym państwem członkowskim w celu osiągnięcia porozumienia w sprawie rozdziału odpowiedzialności finansowej. W przypadku gdy Komisja stwierdzi, że odpowiedzialne jest państwo członkowskie, a państwo członkowskie nie akceptuje tego ustalenia, Komisja powinna dokonać płatności wynikającej z orzeczenia, ale powinna również wydać decyzję skierowaną do tego państwa członkowskiego z żądaniem przekazania odnośnych kwot do budżetu Unii Europejskiej, wraz z odpowiednimi odsetkami. Należne odsetki należy określić na podstawie [art. 71 ust. 4 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich, z późniejszymi zmianami⁶].⁷ W przypadkach, gdy państwo członkowskie uzna, że decyzja nie spełnia kryteriów określonych w niniejszym rozporządzeniu, może odwołać się do przepisów art. 263 Traktatu.
- (19) Budżet Unii powinien zapewniać pokrycie wydatków wynikających z umów zawartych na podstawie art. 218 Traktatu, przewidujących rozstrzygnięcie sporów

⁶ Dz.U. L 248 z 16.9.2002, s. 1.

⁷ Odesłania należy zastąpić odesłaniami do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie reguł finansowych mających zastosowanie do budżetu rocznego Unii (2010/395(COD)) po jego przyjęciu.

między inwestorem a państwem. W przypadku gdy państwa członkowskie ponoszą odpowiedzialność finansową na podstawie niniejszego rozporządzenia, Unia powinna być w stanie zgromadzić wkład zainteresowanego państwa członkowskiego przed realizacją odpowiednich wydatków albo najpierw zrealizować te wydatki, a następnie otrzymać ich zwrot od zainteresowanego państwa członkowskiego. Powinno być możliwe stosowanie obu tych mechanizmów budżetowych, w zależności od tego, co jest wykonalne, biorąc pod uwagę w szczególności terminy. W przypadku obu mechanizmów wkład lub zwroty wypłacane przez państwa członkowskie powinny być traktowane jako wewnętrzne dochody budżetu Unii przeznaczone na określony cel. Środki uzyskane dzięki tym wewnętrznym dochodom przeznaczonym na określony cel powinny nie tylko pokrywać odpowiednie wydatki, ale powinny kwalifikować się również do zasilenia innych części budżetu Unii, z których pochodziły pierwotne środki na realizację odpowiednich wydatków w ramach drugiego mechanizmu.

- (20) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze.
- (21) Wykonywanie uprawnień wykonawczych na podstawie art. 12 ust. 1, art. 13 ust. 4 oraz art. 14 ust. 3 powinno odbywać się zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiającym przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję⁸.
- (22) W przypadku przyjmowania decyzji dotyczących rozstrzygania sporów na podstawie art. 14 ust. 3 należy stosować procedurę doradczą, biorąc pod uwagę, że decyzje te będą miały co najwyżej tymczasowy wpływ na budżet Unii, ponieważ zainteresowane państwo członkowskie będzie zobowiązane do ponoszenia wszelkiej odpowiedzialności finansowej wynikającej ze sporu, oraz ze względu na określone w rozporządzeniu szczegółowe kryteria dotyczące dopuszczalności takich ugod,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

Przepisy ogólne

Artykuł 1

Zakres

1. Niniejsze rozporządzenie stosuje się do rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem prowadzonych na podstawie umowy, której stroną jest Unia, i wszczynanych przez skarżącego z państwa trzeciego.
2. Do celów informacyjnych Komisja publikuje w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* i uaktualnia wykaz umów objętych zakresem niniejszego rozporządzenia.

⁸

Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13.

Artykuł 2

Definicje

Dla celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- a) „umowa” oznacza każdą umowę międzynarodową, której stroną jest Unia i która przewiduje rozstrzyganie sporów między inwestorem a państwem;
- b) „koszty wynikające z arbitrażu” oznaczają opłaty i koszty trybunału arbitrażowego oraz koszty zastępstwa i koszty przyznane skarżącemu przez trybunał arbitrażowy;
- c) „spór” oznacza roszczenie wysunięte przez skarżącego przeciwko Unii na podstawie umowy i rozstrzygane przez trybunał arbitrażowy;
- d) „rozstrzyganie sporów między inwestorem a państwem” oznacza mechanizm przewidziany w umowie, przy pomocy którego skarżący może występować z roszczeniami wobec Unii;
- e) „państwo członkowskie” oznacza co najmniej jedno państwo członkowskie Unii Europejskiej;
- f) „zainteresowane państwo członkowskie” oznacza państwo członkowskie, które przyznało traktowanie, co do którego twierdzi się, że jest niezgodne z umową;
- g) „odpowiedzialność finansowa” oznacza zobowiązanie do zapłaty kwoty przyznanej przez trybunał arbitrażowy bądź uzgodnionej w ramach ugody i obejmującej koszty wynikające z arbitrażu;
- h) „ugoda” oznacza porozumienie między Unią lub państwem członkowskim, lub oboma, z jednej strony, oraz skarżącym, z drugiej strony, zgodnie z którym skarżący zgadza się nie dochodzić swoich roszczeń w zamian za wypłacenie pewnej kwoty, włączając w to przypadki, w których ugoda jest ujęta w orzeczeniu trybunału arbitrażowego;
- i) „trybunał arbitrażowy” oznacza każdą osobę lub organ wyznaczone na mocy umowy do orzekania w sporach między inwestorem a państwem;
- j) „skarżący” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która może wystąpić z roszczeniem w ramach rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem na podstawie umowy lub każdą osobę fizyczną lub prawną, na rzecz której zgodnie z prawem przeniesiono roszczenia skarżącego wynikające z umowy.

ROZDZIAŁ II

Rozdział odpowiedzialności finansowej

Artykuł 3

Kryteria rozdziału

1. Odpowiedzialność finansową powstałą wskutek sporu wynikającego z umowy rozdziela się według następujących kryteriów:
 - a) Unia ponosi odpowiedzialność finansową wynikającą z traktowania przyznanego przez instytucje, organy lub agencje Unii;
 - b) zainteresowane państwo członkowskie ponosi odpowiedzialność finansową wynikającą z traktowania przyznanego przez to państwo członkowskie, z wyjątkiem przypadków, gdy takie traktowanie było wymagane przez prawo Unii.

Bez względu na przepisy akapitu pierwszego lit. b), w przypadku gdy zainteresowane państwo członkowskie jest zobowiązane do działania zgodnie z prawem Unii w celu usunięcia niezgodności wcześniejszego aktu prawnego z prawem Unii, takie państwo członkowskie ponosi odpowiedzialność finansową, chyba że przyjęcie takiego wcześniejszego aktu prawnego było wymagane przez prawo Unii.
2. W przypadkach przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu Komisja przyjmuje decyzję określającą odpowiedzialność finansową zainteresowanego państwa członkowskiego zgodnie z kryteriami ustanowionymi w ust. 1.
3. Bez względu na przepisy ust. 1, zainteresowane państwo członkowskie ponosi odpowiedzialność finansową, w przypadku gdy:
 - a) zainteresowane państwo członkowskie przyjęło potencjalną odpowiedzialność finansową na podstawie art. 11;
 - b) zainteresowane państwo członkowskie występuje jako pozwany na podstawie art. 8; lub
 - c) zainteresowane państwo członkowskie zawiera ugodę na podstawie art. 12.

ROZDZIAŁ III

Prowadzenie sporów

Sekcja 1

Prowadzenie sporów dotyczących traktowania przyznanego przez Unię

Artykuł 4

Traktowanie przyznane przez Unię

Unia występuje jako pozwany, jeżeli spór dotyczy traktowania przyznanego przez instytucje, organy lub agencje Unii.

Sekcja 2

Prowadzenie sporów dotyczących traktowania przyznanego przez państwo członkowskie

Artykuł 5

Traktowanie przyznane przez państwo członkowskie

Przepisy niniejszej sekcji stosuje się w odniesieniu do sporów dotyczących, w pełni lub częściowo, traktowania przyznanego przez państwo członkowskie.

Artykuł 6

Konsultacje

1. Bezpośrednio po otrzymaniu przez Komisję wniosku o konsultacje złożonego przez skarżącego zgodnie z postanowieniami umowy, Komisja powiadamia o tym zainteresowane państwo członkowskie. Państwo członkowskie, które zostało poinformowane o wniosku o konsultacje lub taki wniosek otrzymało, niezwłocznie informuje o tym Komisję.
2. Przedstawiciele zainteresowanego państwa członkowskiego wchodzi w skład delegacji Unii biorącej udział w konsultacjach.
3. Zainteresowane państwo członkowskie niezwłocznie przekazuje Komisji wszelkie informacje, które mogą być istotne dla sprawy.

Artykuł 7

Wszczęcie postępowania arbitrażowego

Bezpośrednio po otrzymaniu przez Komisję zawiadomienia, w którym skarżący deklaruje swój zamiar wszczęcia postępowania arbitrażowego zgodnie z postanowieniami umowy, Komisja powiadamia o tym zainteresowane państwo członkowskie.

Państwo członkowskie, które otrzymało zawiadomienie, w którym skarżący deklaruje swój zamiar wszczęcia postępowania arbitrażowego, niezwłocznie powiadamia o tym Komisję.

Artykuł 8

Status pozwanego

1. Jeżeli umowa przewiduje taką możliwość, zainteresowane państwo członkowskie występuje jako pozwany, chyba że zachodzi jedna z następujących sytuacji:

- a) Komisja podjęła decyzję na podstawie ust. 2; lub
- b) państwo członkowskie nie potwierdziło Komisji na piśmie w terminie 30 dni od otrzymania zawiadomienia lub powiadomienia, o których mowa w art. 7, że zamierza występować jako pozwany.

W przypadku zaistnienia którejkolwiek z sytuacji, o których mowa w lit. a) lub b), Unia występuje jako pozwany.

2. W ciągu 30 dni od otrzymania zawiadomienia lub powiadomienia, o których mowa w art. 7, Komisja może podjąć decyzję o występowaniu Unii jako pozwanego, jeżeli zachodzi jedna lub więcej z następujących okoliczności:

- a) prawdopodobne jest, że Unia będzie ponosić przynajmniej część potencjalnej odpowiedzialności finansowej wynikającej ze sporu zgodnie z kryteriami określonymi w art. 3;
- b) spór dotyczy również traktowania przyznanego przez instytucje, organy lub agencje Unii;
- c) prawdopodobne jest, że podobne roszczenia zostaną wysunięte na podstawie tej samej umowy w związku z traktowaniem przyznanym przez inne państwa członkowskie, zaś Komisja jest najlepiej przygotowana do zapewnienia skutecznej i spójnej obrony; lub
- d) spór dotyczy nierozwiązanych kwestii prawnych, które mogą ponownie wystąpić w innych sporach wynikających z tych samych lub innych umów Unii dotyczących traktowania przyznanego przez Unię lub inne państwa członkowskie.

3. Niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia lub powiadomienia, o których mowa w art. 7, Komisja i zainteresowane państwo członkowskie przystępują do konsultacji dotyczących prowadzenia sprawy zgodnie z niniejszym artykułem. Komisja i zainteresowane państwo członkowskie zapewniają przestrzeganie wszelkich terminów określonych w umowie.

4. Komisja informuje pozostałe państwa członkowskie oraz Parlament Europejski o każdym sporze, w przypadku którego stosuje się przepisy niniejszego artykułu, oraz sposobie, w jaki zostały one zastosowane.

Artykuł 9

Prowadzenie postępowania arbitrażowego przez państwo członkowskie

1. W przypadku gdy państwo członkowskie występuje jako pozwany, takie państwo członkowskie
 - a) dostarcza Komisji wszelkie dokumenty odnoszące się do postępowania;
 - b) informuje Komisję o wszystkich istotnych krokach proceduralnych, a także uczestniczy w konsultacjach – regularnie, a w każdym razie na żądanie Komisji; oraz
 - c) zezwala przedstawicielom Komisji, na jej wniosek, na wejście w skład delegacji reprezentującej to państwo członkowskie.
2. Komisja może, w dowolnym momencie, zażądać od zainteresowanego państwa członkowskiego przyjęcia określonego stanowiska w odniesieniu do jakichkolwiek kwestii prawnych podniesionych w ramach sporu lub innych elementów mających znaczenie dla Unii.
3. Jeżeli umowa lub przepisy, o których mowa w umowie, przewidują możliwość unieważnienia, odwołania lub przeglądu aspektu prawnego zawartego w orzeczeniu arbitrażowym, Komisja może zażądać od państwa członkowskiego złożenia wniosku o takie unieważnienie, odwołanie lub przegląd, jeżeli uzna, że wymaga tego spójność lub prawidłowość interpretacji umowy. W takich okolicznościach przedstawiciele Komisji wchodzi w skład delegacji i mogą wyrażać stanowisko Unii w odniesieniu do takiej kwestii prawnej.

Artykuł 10

Prowadzenie postępowania arbitrażowego przez Unię

W przypadku gdy Unia występuje jako pozwany na podstawie art. 8, w postępowaniu arbitrażowym stosuje się następujące przepisy:

- a) Komisja stosuje wszelkie niezbędne środki mające na celu obronę przedmiotowego traktowania;
- b) zainteresowane państwo członkowskie zapewnia Komisji wszelką niezbędną pomoc;
- c) Komisja dostarcza państwu członkowskiemu wszelkie dokumenty dotyczące postępowania, tak aby zapewnić jak najskuteczniejszą obronę; oraz
- d) Komisja i zainteresowane państwo członkowskie przygotowują obronę w ścisłej współpracy z przedstawicielami zainteresowanego państwa

członkowskiego, którzy są uprawnieni do wejścia w skład delegacji Unii w postępowaniu.

Artykuł 11

Przyjęcie przez zainteresowane państwo członkowskie potencjalnej odpowiedzialności finansowej, w przypadku gdy pozwany jest Unia

Jeżeli Unia występuje jako pozwany na podstawie art. 8, zainteresowane państwo członkowskie może w dowolnym momencie przyjąć wszelką potencjalną odpowiedzialność finansową wynikającą z postępowania arbitrażowego. W tym celu zainteresowane państwo członkowskie i Komisja mogą zawierać porozumienia dotyczące, między innymi:

- a) mechanizmów okresowej płatności kosztów wynikających z arbitrażu;
- b) mechanizmów płatności wynikających z orzeczeń wydanych na niekorzyść Unii.

ROZDZIAŁ IV

Ugody

Artykuł 12

Rozstrzyganie sporów dotyczących traktowania przyznanego przez Unię

1. Jeżeli Komisja uzna, że w interesie Unii leży ugodowe rozstrzygnięcie sporu dotyczącego traktowania przyznanego wyłącznie przez Unię, może ona przyjąć decyzję wykonawczą zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 20 ust. 3, w celu zatwierdzenia ugody.
2. Jeżeli ugoda wiąże się potencjalnie z działaniem innym niż zapłata kwoty pieniężnej, stosuje się właściwe procedury dla takich działań.

Artykuł 13

Rozstrzyganie sporów dotyczących traktowania przyznanego przez państwo członkowskie

1. W przypadku gdy Unia jest pozwany w sporze dotyczącym, w pełni lub częściowo, traktowania przyznanego przez państwo członkowskie, a Komisja uważa, że ugodowe rozstrzygnięcie sporu leży w interesie Unii, w pierwszej kolejności przeprowadza ona konsultacje z zainteresowanym państwem członkowskim. Państwo członkowskie również może rozpocząć takie konsultacje z Komisją.
2. Jeżeli zainteresowane państwo członkowskie zgadza się na ugodowe rozstrzygnięcie sporu, dokłada ono wszelkich starań, aby poczynić z Komisją ustalenia określające elementy niezbędne dla przeprowadzenia negocjacji i wykonania ugody.

3. Jeżeli państwo członkowskie nie wyraża zgody na ugodowe rozstrzygnięcie sporu, Komisja może zawrzeć ugodę, w przypadku gdy wymagają tego nadrzędne interesy Unii.
4. Uzgodnione warunki ugody są zatwierdzane zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 20 ust. 3.

Artykuł 14

Zawarcie ugody przez państwo członkowskie

1. Jeżeli Unia jest pozwanym w sporze dotyczącym wyłącznie traktowania przyznanego przez państwo członkowskie, zainteresowane państwo członkowskie może zawrzeć ugodę, w przypadku gdy:
 - a) zainteresowane państwo członkowskie przyjmuje wszelką odpowiedzialność finansową wynikającą z ugody;
 - b) wszelkie ustalenia zawarte w ugodzie są egzekwowane jedynie od zainteresowanego państwa członkowskiego;
 - c) warunki ugody są zgodne z prawem Unii; oraz
 - d) nie występuje nadrzędny interes Unii przemawiający przeciwko ugodzie.
2. Komisja i zainteresowane państwo członkowskie mogą rozpocząć konsultacje w celu oceny zamiaru zawarcia ugody przez państwo członkowskie.
3. Zainteresowane państwo członkowskie przedstawia Komisji projekt ustaleń zawartych w ugodzie. Uznaje się, że Komisja zatwierdziła ustalenia zawarte w ugodzie, chyba że zadecyduje ona inaczej zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 20 ust. 2, oraz w terminie 90 dni od zgłoszenia przez państwo członkowskie projektu ugody, w związku z tym, że uгода nie spełnia wszystkich warunków określonych w ust. 1.

ROZDZIAŁ V

Płatności wynikające z ostatecznego orzeczenia lub ugody

Artykuł 15

Zakres

Przepisy niniejszego rozdziału mają zastosowanie, jeśli Unia występuje jako pozwany w sporze.

Artykuł 16

Procedura płatności wynikających z orzeczenia lub ugody

1. Po otrzymaniu ostatecznego orzeczenia na podstawie umowy, skarżący może złożyć do Komisji wniosek o płatność wynikającą z takiego orzeczenia. Komisja dokonuje wszelkich płatności wynikających z orzeczenia w odpowiednim terminie określonym w umowie, chyba że zainteresowane państwo członkowskie przyjęło odpowiedzialność finansową na podstawie art. 11, w którym to przypadku państwo członkowskie dokonuje takiej płatności wynikającej z orzeczenia.
2. Jeżeli ugoda zatwierdzona przez Unię na podstawie art. 12 lub 13 nie jest ujęta w orzeczeniu, skarżący może złożyć do Komisji wniosek o płatność wynikającą z ugody. Komisja dokonuje płatności wynikającej z ugody w odpowiednim terminie określonym w porozumieniu ugodowym.

Artykuł 17

Procedury w przypadku braku porozumienia co do odpowiedzialności finansowej

1. Jeżeli Unia występuje jako pozwany na podstawie art. 8, a Komisja uważa, że płatność wynikająca z orzeczenia lub ugody powinna zostać, w całości lub w części, dokonana przez zainteresowane państwo członkowskie na podstawie kryteriów ustanowionych w art. 3 ust. 1, stosuje się procedurę określoną w ust. 2–5.
2. Komisja i zainteresowane państwo członkowskie natychmiast rozpoczynają konsultacje w celu osiągnięcia porozumienia co do odpowiedzialności finansowej zainteresowanego państwa członkowskiego, a w stosownych przypadkach — Unii.
3. W terminie trzech miesięcy od dnia otrzymania wniosku o płatność wynikającą z ostatecznego orzeczenia lub ugody Komisja przyjmuje decyzję skierowaną do zainteresowanego państwa członkowskiego, ustalając kwotę, która ma być wypłacona przez to państwo członkowskie.
4. O ile w ciągu jednego miesiąca zainteresowane państwo członkowskie nie wyrazi sprzeciwu co do ustalonej przez Komisję kwoty, państwo członkowskie zwraca do budżetu Unii kwotę wynikającą z orzeczenia lub ugody nie później niż w ciągu trzech miesięcy od decyzji Komisji. Zainteresowane państwo członkowskie ponosi odpowiedzialność za wszelkie należne odsetki według stawki stosowanej do innych środków pieniężnych należnych na rzecz budżetu Unii.
5. Jeżeli zainteresowane państwo członkowskie wyraża sprzeciw, a Komisja nie zgadza się ze sprzeciwem zgłoszonym przez państwo członkowskie, w ciągu trzech miesięcy od otrzymania sprzeciwu państwa członkowskiego Komisja przyjmuje decyzję, zobowiązującą zainteresowane państwo członkowskie do zwrotu kwoty wypłaconej przez Komisję wraz z odsetkami według stawki stosowanej do innych środków pieniężnych należnych na rzecz budżetu Unii.

Artykuł 18

Zaliczki na rzecz kosztów arbitrażu

1. Komisja może przyjąć decyzję zobowiązującą zainteresowane państwo członkowskie do dokonania wkładów finansowych do budżetu Unii w odniesieniu do wszelkich kosztów wynikających z arbitrażu, jeżeli uznaje ona, że państwo członkowskie będzie zobowiązane do dokonania jakiejkolwiek płatności wynikającej z orzeczenia zgodnie z kryteriami określonymi w art. 3.
2. Jeżeli trybunał arbitrażowy przyzna Unii koszty wynikające z arbitrażu, zaś zainteresowane państwo członkowskie dokonywało okresowych płatności kosztów wynikających z arbitrażu, Komisja zapewnia przekazanie ich państwu członkowskiemu, które dokonywało płatności z góry.

Artykuł 19

Płatność przez państwo członkowskie

Zwrot lub płatność dokonywana przez państwo członkowskie do budżetu Unii za płatność wynikającą z orzeczenia lub ugody lub jakichkolwiek kosztów uważa się za wewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu [art. 18 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich⁹]. Mogą one być wykorzystane na pokrycie wydatków wynikających z umów zawartych na podstawie art. 218 Traktatu przewidujących rozstrzyganie sporów między inwestorem a państwem lub na uzupełnienie środków przeznaczonych początkowo na pokrycie płatności wynikających z orzeczenia lub ugody lub jakichkolwiek kosztów.

ROZDZIAŁ VI

Przepisy końcowe

Artykuł 20

1. Komisję wspomaga [Komitet ds. umów inwestycyjnych utworzony rozporządzeniem [2010/197 COD]]. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) No 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 4 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

⁹ Odesłania należy zastąpić odesłaniami do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie reguł finansowych mających zastosowanie do budżetu rocznego Unii (2010/395(COD)) po jego przyjęciu.

Artykuł 21

Sprawozdania i przegląd rozporządzenia

1. Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdania na temat funkcjonowania niniejszego rozporządzenia w regularnych odstępach czasu. Pierwsze sprawozdanie przedstawia się najpóźniej trzy lata po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia. Kolejne sprawozdania przedkłada się następnie co trzy lata.
2. Wraz ze sprawozdaniem, o którym mowa w ust. 1, i w oparciu o ustalenia Komisji, może ona również przedstawić wniosek do Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczący zmiany niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 22

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący